

ПРАЙСЦІ МІМА ЦІ ЎМЯШАЦЦА? ПАТРЭБНАЕ ПАДКРЭСЛІЦЬ

Напэўна, па ўсёй краіне абмяркоўваюць гэтымі днямі гісторыю 9-гадовай дзяўчынкі Ксеніі Жукавай з Кобрынскага раёна, якая знікла 15 сакавіка. Паводле асноўнай версіі праваахоўнікаў, яе звяла з бацькоўскага дому 28-гадовай далёкай сваячка сям'і — цяжарная на 7-м месяцах, пазбаўленая бацькоўскіх правоў на чацвярых уласных дзяцей, але не пазбаўленая моцнай цягі да алкаголю...

Не хачу і не магу, не маю права асуджаць у гэтай сітуацыі бацькоў. Як кажуць, не дай Бог нікому. Як і большасць суайчыннікаў, спачуваю ім і адчайна спадзяюся на тое, што Ксюша знойдзецца і вернецца дадому, жыва і здарова. А яшчэ міжволі прыглядаюся больш пільна да дарослых з дзецьмі. І ўсё ніяк не магу зразумець: чаму ні ў роднай вёсцы, ні па дарозе ў сталіцу і далей ніхто не звярнуў увагі на гэту дзіўную пару? 9-гадовае дзіця — не немаўля, яго ў вазку не схаваеш, і спакойна яго з чужым не пойдзе, так ці інакш пастараецца прыцягнуць увагу дарослых: будзе гучна крычаць, плакаць або смяяцца, агрэсіўна сябе паводзіць. Выходзіць, альбо дзяўчынка была запалоханая ўшчэнт, альбо... усім сустрэчным дарослым было ўсё роўна?

Згодна, мяжа тут насамрэч вельмі тонкая — калі сапраўды трэба ўмяшацца, а калі пачуем у адказ: «Гэта маё дзіця — я яго лепш ведаю. Таму не кажыце, што мне рабіць, і я не скажу, куды вам ісці». У знаёммай 6-гадовы сын, калі надыходзіць час купання і мыць галаву, вшыць літаральна парасём, так што суседзі як знізу, так і зверху пачынаюць дзяўбці па батарэі. Што робіцца з дачкой-першаакулачкай інакш маёй прыяцелькі ў паліклініцы — нават не апішаю, наколькі гучна і якія словы выкрыквае дзяўчо, ледзь не б'ецца ў істэрыцы. «Я дзіву даюся, што яны яшчэ ніводнага разу міліцыю не выклікалі», — сумна ўсміхаецца яе маці.

Аднак ёсць і іншыя гісторыі. Ніколі не забудуся, як у пераходзе метро мітусілася маладая мама з санкамі і лямантавала, ці не бачыў хто маленькага хлопчыка з ручкай ад санак? А людзі, да якіх яна ў распачы кідалася, збольшага панура ішлі міма... Хвілін праз 10 хлопчык знайшоўся — усяго на пару імгненнаў адпусціў маміну руку, і натоўп «вынес» яго ў адзін з чатырох выхадаў. Але ж добра, што знайшоўся і што за руку яго, заплаканага, прывёў «выратавальнік»-пенсіянер. Маці за гэтыя хвіліны ледзь не страціла прытомнасць.

Ды нават калі не браць крайнія выпадкі. Абсалютная большасць бацькоў ведае, што такое дзіцячая істэрыка, тым больш у публічным месцы. І асабіста я вельмі ўдзячная тым бабулям, якія не прайшлі міма з падціснутымі вуснамі, кідаючы на нас незадаволены позірк, а згулялі з маёй малой у міні-гульні «Хто лепшы — чужая бабулька ці родная мама». У тым ліку дзякуючы гэтым наглядным урокаў дзеці ўсведамляюць правіла «свой-чужы». А тыя некалькі выпадкаў, калі людзям проста хацелася пабурчаць, я перажыву, карона не зваліцца. І сама паклаўшы руку на сэрца лепш уключуся ў сітуацыю, калі адчайна рыдае дзіця. Бо, лічу, лепш памыліцца і потым папрасіць прабачэння, чым не ўмяшацца і пашкадаваць. А вы згодні?

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Круглы стол

ЗВЯЗАНЫЯ АДНОЙ СЕТКАЙ

БАЦЬКІ І ДЗЕЦІ Ў ІНТЭРНЭЦЕ: РАЗАМ ЦІ ПААСОБКУ?

Асабісты камп'ютар, планшэт, мабільны тэлефон з выходам у інтэрнэт ёсць сёння ці не ў кожнага падлетка. На практыцы гэта, на жаль, не толькі доступ да неабсяжнага акіяна інфармацыі, але і шматгадзінае «завісненне» ў сацыяльных сетках і анлайн-гульніях, знаёмства з сумніўным кантэнтам, вірусамі і шкоднымі праграмамі, а таксама рызыка стаць ахвярай махляроў і злчынцаў — як віртуальных, так і цалкам рэальных.

Як у час заўважыць, што тэхналогія з карысных інструментаў ператвараецца ў забойцаў часу? Хто і якім чынам павінен кантраляваць дасяжнасць пэўных інтэрнэт-рэсурсаў для дзяцей? І ці праўда, што інтэрнэт-залежнасць можна папярэдзіць? Гэтыя пытанні гучалі падчас «круглага стала» «Бацькі. Дзеці. Інтэрнэт». У абмеркаванні ўзялі ўдзел псіхолог Мінскага гарадскога дзіцячага псіхіятрычнага дыспансера Наталля

ЛІТВІНКА, старшыня праўлення гарадскога грамадскага аб'яднання па папярэджанні жорсткага абыходжання з дзецьмі «Дзеці — не для насілля» Маргарыта ПРАХІНА, кіраўнік групы PR кампаніі МТС Тацяна КУРБАТ, адвакат юрыдычнай кансультацыі № 2 Ленінскага раёна сталіцы Ганна СТРАЛКОВА, настаўніца матэматыкі і інфарматыкі слухай гімназіі № 1 Настасся ГРЫНКЕВІЧ і вучань 11 класа гэтай жа гімназіі Павел БАГУШЭВІЧ.

Залежыць ад кожнага

— Паводле міжнароднага даследавання «Дзеці анлайн», якое адбылося ў 2010 годзе ў 25 еўрапейскіх краінах, у сярэднім дзеці пачынаюць самастойна выходзіць у светнае павуцінне ў 9–10 гадоў. Пры гэтым знаходжанне ў віртуальнай прасторы 90% падлеткаў, старэйшых за 13 гадоў, наогул ніхто не кантралюе... З чаго пачынаецца інтэрнэт-залежнасць?

Наталля ЛІТВІНКА: — Акрамя прысутнасці ў сацыяльных сетках і часу, праведзенага ў інтэрнэце, трэба ацэньваць усю сукупнасць сімптомаў, інакш усіх нас на 100%

можна лічыць інтэрнэт-залежнымі. Але ў інтэрнэт-залежнасці ёсць свае прыкметы: найперш гэта павышаная раздражнёнасць, адчуванне пустаты, дэпрэсіўны стан, сыход ад рэальнасці, нежаданне стасункаў з сям'ёй, аднагодкамі, іншымі значымі людзьмі; таксама характэрныя сімптомы — парушэнне рэжыму сну, пропускі прыёмаў ежы, грэбанне асабістай гігіены. Магчымы галаўныя болі нахшталь мігрэні, болі ў спіне, сухасць у вачах. Перадусім у групу рызыкі гульнівай і інтэрнэт-залежнасці ўваходзяць падлеткі, якія лёгка захапляюцца, не адчуваюць, як бяжыць час, і цалкам паглыбляюцца ў віртуальную рэальнасць. Такія дзеці пачынаюць прапускаць школу, горш вучацца, і тады ўжо бацькі і педагогі б'юць трывогу. Як бачым, пры залежнасці так ці інакш закранаюцца ўсе сферы жыцця, але найперш — псіхічнае здароўе. Колькі ў нас падлеткаў з падобнымі праблемамі, дакладна скажаць цяжка, бо пераважна такія звароты ананімныя: мала хто хоча называць прозвішчы, заводзіць медкартку. Непасрэдна ў наш дыспансер звяртаюцца, як правіла, ужо з ускладненымі выпадкамі, з комплексам праблем...

(Працяг на стар. 2–3 «СГ».)

Наш метад

АД КОЖНАГА ПА ЗДОЛЬНАСЦІ

На канале «Культура» Беларускага радыё стартваў новы праект «Усе дзеці таленавітыя». Яго арганізавалі сумесна рэдакцыя праграмы «Мэры Попінс» і грамадская арганізацыя «Беларускі фонд SOS — Дзіцячая вёска».

— Мы адразу падтрымалі ідэю праекта, — гаворыць вядучы спецыяліст фонду па пытаннях апекі дзяцей Ганна ГОРСКАЯ. — Такім чынам дзеці змогуць сацыялізавацца праз творчасць. А гэта вельмі важна для малых, якія засталіся без бацькоўскай апекі. Нашы бацькі-выхавальнікі таксама былі ўсцешаны магчымасцю раскрыць і прадэманстраваць таленты сваіх падапечных.

Кожны аўторак у праграме «Мэры Попінс» можна будзе даведацца пра творчы дасягненні дзяцей з няпростым лёсам, якія маюць, спяваюць, займаюцца музыкай, дэкаратыўна-прыкладным мастацтвам, наведваюць тэатральныя студыі і спартыўныя секцыі. Пра ўсё гэта распавядуць прыёмныя маці і дзеці ў эфіры. У фінале праекта адбудзецца выстава малюнкаў і вырабаў, а таксама зладжаны SOS-сем'ямі канцэрт. Ён пройдзе 15 мая, у Міжнародны дзень сям'і, у студыі Дома радыё. У эфір жа канцэрт выйдзе 30 мая, напярэдадні Міжнароднага дня абароны дзяцей.

Заяўкі на ўдзел у праекце падалі ўжо дванаццаць сямей з SOS-вёсак у Бараўлянах, Мар'інай Горцы і Магілёве. Таксама ўдзел прымуць і сем'і, якія выхоўваюць сваіх родных дзяцей, але перанеслі жыццёвыя цяжкасці і мелі патрэбу ў дапамозе спецыялістаў фонду.

УРА, КАНІКУЛЫ!

22 сакавіка міне самая працягла школьная чвэрць і пачнуцца доўгачаканыя вясновыя канікулы. Цэлы тыдзень школьнікі будуць адпачываць і набірацца сіл.

Аднак у гэтыя дні дзверы школ і гімназій не зачыняцца. Там будуць працаваць дзіцячыя лагеры, клубы па інтарсах і гурткі.

Да канікул таксама падрыхтаваліся тэатры, кінатэатры, бібліятэкі, філармонія. У Мінску ў рамках акцыі «Вясновы квадрат» пройдуць мерапрыемствы, прысвечаныя чатыром відам мастацтва: музыцы, тэатру, кіно і літаратуры.

Напрыклад, у кожнай дзіцячай бібліятэцы горада пройдуць тэматычныя выставы, турніры, ранішнікі, акцыі, сустрачкі з дзіцячымі пісьмёнікамі і журналістамі дзіцячых часопісаў і газет. Нацыянальная бібліятэка Беларусі арганізуе для школьнікаў спартыўна-цыркавое прадстаўленне «Цырк. Цырк. Цырк», на якім выступіць цыркавая студыя «Белая Русь». Супрацоўнікі бібліятэкі спадзяюцца, што такім чынам можна выклі-

каць у школьнікаў большую цікавасць да кнігі.

Беларуская дзяржаўная філармонія чакае дзяцей на дзве літаратурна-музычныя праграмы: «Калі вы ветлівыя» і «Як прынц нявесту адшукаў, ці Навела пра танцы».

У дні канікул адзначаецца Міжнародны дзень тэатра (27 сакавіка). Таму школьнікі і моладзь, напрыклад, у Тэатры юнага гледача, Беларускам дзяржаўным тэатры лялек, Беларускам пэдаггічным тэатры аднаго актёра «Зьніч» змогуць убачыць шмат цікавых пастановак.

На пляцоўках кінатэатраў у дні канікул распачынаецца кінафестываль «Сакавічок». Па традыцыі, адкрыццё фестывалю адбудзецца ў кінатэатры «Кастрычнік». У Доме кіно 24 сакавіка можна будзе убачыць новую карціну «Беларусьфільма» — «Кіндэр-Вілейскі прывід». А ў кінатэатры «Піянер» перад паказам кінафільмаў і мультфільмаў юных гледачоў чакае цікавая праграма з конкурсамі і віктарынамі.

Наталля ТАЛІВІНСКАЯ

У вас будзе дзіця

САША І МАЦВЕЙ

Трэці год на тэлеканале АНТ існуе рубрыка «У вас будзе дзіця». Кожны тыдзень беларускім глядачам расійскай праграмы «Пакуль усе дома» паказваюць сюжэты пра дзяцей, якія чакаюць усыхнаўлення. Дзякуючы праграме свае новыя сем'і знайшлі 43 дзіцяці. Да праекта далучаецца і наша газета.

Васьмігадовы Саша і шасцігадовы Мацвей — браты. Яны жывуць у дзіцячым доме ў горадзе Друя. Выхавацелі называюць іх добрымі, мілымі, пяшчотнымі.

Ганна БАГЕША, педагог-псіхолог:

— Саша, як старэйшы брат, заўсёды стаіць гарой за свайго Мацвея. Назіраючы за іх адносінамі, можна сказаць, што гэта і ёсць сапраўдная брацкая любоў. Я ўпэўнена, што тая сям'я, якая возьме да сябе хлапчукаў, ніколі аб гэтым не пашкадуе.

Каб даведацца больш пра Сашу і Мацвея, пазваніце па нумары 80172847151. Гэта тэлефон Нацыянальнага цэнтра ўсынаўлення Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Падрыхтавала Святлана БАРЫСЕНКА.

